

Sprawozdanie okresowe z realizacji planu działań krótkoterminowych za rok 2023 dla strefy miasto Radom

<p>1. Ogólne</p> <p><i>Plan działań krótkoterminowych jest integralną częścią programu ochrony powietrza i został określony uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 115/20 z dnia 8 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2020 r. poz. 9595), zaktualizowaną uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 204/23 z dnia 21 listopada 2023 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2023 r. poz. 13001)</i></p>	
<p>2. Link do strony internetowej, na której został zamieszczony plan działań krótkoterminowych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. https://mazovia.pl/pl/bip/sejmik/uchwaly-sejmiku/rejestr-uchwal-sejmiku/nr-11520-z-dn-2020-09-08.html 2. https://mazovia.pl/pl/bip/sejmik/uchwaly-sejmiku/rejestr-uchwal-sejmiku/uchwala-20423-sejmiku-wojewodztwa-mazowieckiego-z-dnia-2023-11-21.html 3. http://edziennik.mazowieckie.pl/legalact/2020/9595/ 4. https://edziennik.mazowieckie.pl/legalact/2023/13001/
<p>2.1 Czy były stwierdzone przekroczenia poziomów alarmowych (zwanym dalej „PA”) lub istotne przekroczenia (ponad 200%) poziomów dopuszczalnych (zwanym dalej „PD”) lub docelowych (zwanym dalej „PDC”) w danym roku sprawozdawczym - w przypadku sprawozdania okresowego oraz w ciągu ostatnich trzech lat – w przypadku sprawozdania końcowego?</p>	<p>☐ Tak, PA</p> <p>☐ Tak, PD/PDC</p> <p>☐ Tak, obydwa</p> <p>☒ Nie</p>
<p>Jeśli tak, proszę podać szczegóły</p>	<p><i>Nie dotyczy</i></p>
<p>3. Proszę opisać wszystkie aspekty wdrażania planu oraz dodać uwagi i doświadczenia</p> <p><i>System dot. PDK opiera się na trzech poziomach wg. kryteriów:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Poziom 1 (kolor żółty) – istnieje ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego,</i> 2. <i>Poziom 2 (kolor pomarańczowy) – istnieje ryzyko przekroczenia poziomu informowania,</i> 3. <i>Poziom 3 (kolor czerwony) – istnieje ryzyko przekroczenia poziomu alarmowania.</i> <p><i>W zależności od zaistniałej sytuacji, przekazywane są powiadomienia o jakości powietrza dot. jednego z powyższych poziomów. Dla wszystkich poziomów określone są działania krótkoterminowe (informacyjne, operacyjne, ograniczające emisję, ochronne) i podmioty odpowiedzialne za ich realizację.</i></p>	

4. Czy uruchomiono działania określone planem działań krótkoterminowych	☒ Tak ☐ Nie
4.1 Jeśli tak, to jak często, w jakich sytuacjach? Proszę opisać <i>W okresie sprawozdawczym wydano:</i> – 1 powiadomienie Poziomu 2 dla PM10 (01.12.2023) <i>Ryzyko przekroczenia stężeń normatywnych wystąpiło w trakcie trwania sezonu grzewczego.</i>	
5. Plany działań krótkoterminowych: udostępnienie informacji do publicznej wiadomości:	
5.1. Czy informacje o uruchomieniu działań określonych planem były podawane do publicznej wiadomości?	☒ Tak ☒ Internet ☐ Radio ☐ Telewizja ☐ Inne ☐ Nie
5.2 Link do strony internetowej, na której zostało zamieszczone niniejsze sprawozdanie	www.powietrze.mazovia.pl
5.3 Proszę opisać ogólną strategię udostępniania informacji, w tym podstawowym grupom zainteresowanych stron <i>Wykaz powiadamianych instytucji i podmiotów w przypadku każdego rodzaju powiadomień:</i> 1) przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska: a) Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego, b) Zarząd Województwa Mazowieckiego, 2) przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego: a) Powiatowe/Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego, b) społeczeństwo, 3) przez Powiatowe/Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego: a) wójt, burmistrz, prezydent miasta, b) społeczeństwo, c) placówki edukacyjne, szkolno-wychowawcze i ochrony zdrowia, służby (straży miejskiej, straży gminnej, policji), zarządy dróg, które są zlokalizowane na obszarze powiatu, 4) przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta: a) społeczeństwo, b) lokalne media. <i>Na stronie Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie pod adresem https://www.gov.pl/web/uw-mazowiecki/monitoring-srodowiska publikowane są bieżące informacje o ostrzeżeniach związanych z jakością powietrza.</i>	
6. Plany działań krótkoterminowych: wpływ	
6.1 Proszę podać informację na temat wpływu i skuteczności podjętych działań przez sektory	

Działania przewidziane do realizacji w planie działań krótkoterminowych to:

- informowanie o wystąpieniu ryzyka przekroczenia norm jakości powietrza, ograniczeniach i środkach zaradczych,*
- zalecenia dla ludności korzystania z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo), korzystania z komunikacji miejskiej/gminnej zamiast komunikacji indywidualnej, ograniczania intensywnego wysiłku fizycznego na zewnątrz, ograniczania wietrzenia pomieszczeń, unikania działań zwiększających zanieczyszczenie powietrza,*
- wzmożenie czujności służb ratowniczych (pogotowia ratunkowego, oddziałów ratunkowych),*
- kontrole palenisk domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów oraz w zakresie przestrzegania zakazu palenia odpadów biogenych, w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni,*
- kontrole pojazdów pod kątem jakości spalin,*
- kontrole czystości dróg wyjazdowych z terenów prowadzonych inwestycji (budów),*
- zraszanie przyzmi materiałów sypkich, znajdujących się na otwartej przestrzeni,*
- zalecenie zawieszenia prac budowlanych powodujących powstawanie emisji powierzchniowej,*
- zakaz używania dmuchaw do liści,*
- ograniczenie lub zakaz rozpalania grilli i ognisk,*
- czasowy zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego,*
- zakaz korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej (kominków, piecyków kominkowych, piecyków ozdobnych),*
- wprowadzenie bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla posiadaczy samochodów osobowych, w dniach po ogłoszeniu powiadomienia,*
- upłynnienie ruchu,*
- czasowy zakaz używania wszelkiego, spalinowego sprzętu budowlanego.*

Wdrożenie powyższych działań powinno odnieść skutek w postaci obniżenia stężeń pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, benzo(a)pirenu i dwutlenku azotu w powietrzu. Jednakże ww. działania w większości powinny być realizowane przez osoby fizyczne i podmioty korzystające ze środowiska, więc ich wdrożenie i skuteczność zależy w dużej mierze od świadomości ekologicznej i dobrej woli. Nie ma fizycznej możliwości, aby w momencie obowiązywania powiadomienia skontrolować i edukować ekologicznie każdą osobę i każde przedsiębiorstwo w zakresie realizowania działań krótkoterminowych. Dlatego najważniejsze są stałe działania edukacyjne, informacyjne i naprawcze realizowane nie tylko w tzw. dni smogowe. Ponadto koszty wymiany urządzeń grzewczych i rosnące ceny paliw i nadal niedoskonałe programy finansowe stanowią znaczną barierę przed przekonaniem społeczeństwa do zmiany nawyków i źródeł ciepła.

W odniesieniu do systemu powiadamiania o ryzyku powstawania przekroczeń bądź wystąpieniu przekroczeń warto zauważyć, że jest to system nieudolny, a jego skuteczność jest niska. Społeczeństwo nadal otrzymuje informację o konieczności podjęcia odpowiednich działań zbyt późno, aby podjąć kroki w kierunku ochrony zdrowia i życia.

6.2 Jakie działania zostały uznane za najbardziej skuteczne? Proszę opisać te działania i

wyjaśnić dlaczego

Najbardziej skuteczne działania przewidziane do realizacji w planie działań krótkoterminowych to:

- informowanie o wystąpieniu ryzyka przekroczenia poziomów dopuszczalnych docelowych, informowania i alarmowych oraz o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych –najbardziej skuteczne okazało się wykorzystywanie możliwości dotarcia bezpośredniego do mieszkańców, tj. poprzez SMS, media społecznościowe, funkcję newslettera na stronach internetowych), dzięki czemu powiadomienia przekazywane były szybko i umożliwiały odpowiednio wczesne podjęcie działań w kierunku ograniczenia emisji i ochrony zdrowia;*
- kontrole palenisk domowych w zakresie przestrzegania uchwały antysmogowej oraz w zakresie przestrzegania zakazu palenia odpadów i pozostałości roślinnych – największy efekt odnosiła szybka reakcja na zgłoszenie, wizje terenowe w poszukiwaniu miejsc spalania najgorszych jakościowo paliw, odpadów i wykorzystywanych nieekologicznych kotłów i użycie drona, ponieważ umożliwiały ograniczenie emisji powodowanych przez urządzenia rekreacyjne (np. kominki), uświadamiały wpływ spalania najgorszych jakościowo paliw, odpadów i wykorzystywanych nieekologicznych kotłów na jakość powietrza, znaczenie i korzyści z wymiany źródła ciepła; dodatkowo skuteczność kontroli podnosiły realizowane z nią łącznie działania edukacyjne;*
- zakaz korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej (kominków, piecyków kominkowych, piecyków ozdobnych) – pozwalał na czasowe ograniczenie emisji substancji do powietrza, co miało wpływ na wysokość stężeń substancji w powietrzu;*
- wprowadzenie bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla posiadaczy samochodów osobowych – dzięki niemu część społeczeństwa skłonna była zrezygnować ze środków transportu indywidualnego na rzecz komunikacji zbiorowej, ograniczając tym samym emisje z transportu; ponadto dzięki takim działaniom można skłonić społeczeństwo do częstszej lub stałej rezygnacji z przejazdów samochodem indywidualnym.*

6.3 Proszę podać linki do raportów lub odniesienia do innych dokumentów wykorzystane do przygotowania sprawozdania z planu działań krótkoterminowych (na przykład linki do stron internetowych, na których były zamieszczane komunikaty)

<https://mazowieckie.raport-pop.pl/Wiz/Mapa>

<https://mazowieckie.raport-pop.pl/Wiz/Wykresy>

Linki do komunikatów: <https://www.powietrze.mazovia.pl/pop-i-pdk-1/powiadomienia-o-ryzyku-przekroczen-1> .

7. Pozostałe problemy

W odniesieniu do roku sprawozdawczego zaobserwowano następujące problemy w realizacji planu działań krótkoterminowych:

- 1. niska świadomość ekologiczna społeczeństwa - mimo działań edukacyjnych nadal niskie zainteresowanie problemem smogu; zjawisko spalania odpadów w piecach; niskie zainteresowanie wymianą źródeł ciepła i poprawą efektywności energetycznej; zalecenia zmiany środka transportu nie odnoszą oczekiwanego skutku (zjawisko podwożenia dzieci do*

<p><i>szkół samochodem na niewielkich odległościach – wysokie emisje z transportu w okolicy placówek edukacyjnych),</i></p> <p><i>2. ograniczone możliwości finansowe mieszkańców:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>– wybór najtańszego sposobu ogrzewania ze względu na koszty inwestycyjne i eksploatacyjne przez mieszkańców gminy;</i><i>– wysokie ceny paliw ekologicznych i niepewna sytuacja rynkowa;</i><i>– zbyt niskie dofinansowanie z programów rządowych i zbyt zawite procedury;</i><i>– ubóstwo energetyczne;</i> <p><i>3. ograniczone możliwości gminy – informacje przekazywane poprzez zamieszczanie na stronie internetowej Urzędu (tylko zainteresowani, śledzący bieżące informacje mieszkańcy mogą w takich przypadkach pozyskać informację o sytuacji zaistniałego ryzyka); problemy z dotarciem z informacją do osób wykluczonych cyfrowo; brak informacji zwrotnej dot. odebrania powiadomienia przez podmioty typu placówki szkolne; brak możliwości egzekwowania przepisów przez urzędników gminnych.</i></p>
<p>8. Uwagi</p> <p>Brak</p>